Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ṿinṭer

Brenner, Yôsēf Ḥayyîm
ברנר, יוסף חיים

Ṿarshe, 1936

ג'.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8203

Visual Library

יג.

חיימאָוויטש באַקאַנט זיך מיט מענטשן גיך און לייכט. נאר איך בין לכתחלה געווען פרעמד פאר זיין גייסט, פאר דעם גייסט, וועלכער פארלאנגט אין אַ געוויסער מאָס א „שילד״ פון יעדן מענטש, — א זאך, וואס איך האב נישט פארמאָגט. דעריעדן מענטש, — א זאך, וואס איך האב נישט פארמאָגט. דער־

נאך האט ער זיך אנגעהויבן באציען צו מיר ווי צו אַ מאַטעריאל, פון וועלכן עס קען ארויסקומען א גוטער מענטש. „וועסט נאך לעבן, וועסטו זיך איבערצייגן״, צולעצט האבן מיר זיך באפריינדעט.

מיר האָבן זיך באַקאנט איינער מיטן אנדערן צופעליק. איך האב מיר געזוכט א וואוינונג און אויפן פענסטער פון דער דירה פון חיימאָוויטשעס עלטערן איז געווען אויסגעקלעפט אַ שטיקל פאפיר, וואס האט אָנגעזאָגט, אז „דאָ פארדינגט זיך א צימער פאר נישט-פארהייראטע״. כ׳בין אריינגעגאנגען. דאס צימער האב איך, אמת, נישט געדונגען, ווייל דער פרייז איז געווען פיר רובל. מער וויפיל איך האב געקענט צאָלן; אָבער דאן האָב איך דאָרטן באקעגנט בורסיפן, וועלכער האט דארט געוואוינט אין אַ שיין און גרויס צימער; רידאזיקע באקעגעניש האט מיך דארטן דאמאָלס פארהאלטן אַ ווייל און האט גורם געווען, אז איך זאל אריינקומען אין רער שטוב שפעטער נאך עטלעכע מאָל — דערווייל האב איך זיך דערנענטערט מיט חיימאָוויטשן.

אלעקסאנדער סאמואילאוויטש בורסיף איז א זון פונם קאָמיסיאנער בורסיף, וואס וואוינט אין צ., מיין געבורטשטאט. ער האט פאר עטלעכע יארן באקומען מאַטורע און האט זיך

געגרייט אנצוקומען אין אוניווערזימעט, און אז עס איז אים נישט געלונגען, — איז ער געבליבן וואוינען אין נ. ווארטן אויף א געלעגנהייט. אין דערדאזיקער שטאט האט ער געהאט רייכע און אנגעזעענע קרובים.

דאס איז א יונגערמאן פון א יאר פיראונצוואנציק, א געפוצטער, א שטאלצער, א זעלבסטזיכערער, א קלוגער ביי זיך אין די אויגן און אזא, וואס ווייס ווי אויסצונוצן דאס לעבן. ער איז אינגאנצן — א העפלעכער אריסטאקראט אָן איין פגם. זיין פול פנים איז ריין געגאלט, זיין וואוקס איז הויך און שלאנק, זיינע באוועגונגען—אנגענעמע. צווישן די ליפן שוועבט ארום א מין איראָניש, פאראכטנדיק שמייכעלע. דערדאזיקער שמייכל איז, אמת, א געצוואונגענער, א געמאכטער, אבער געמאכט מיט געשמאק. ער געפעלט יעדערן, ווער עס זעט אים. אויך זיינע שונאים און די, וואס זעען אים מק״א, באציִען זיך צו אים מיט אכטונג. און די פרויען — „ווערן פאר אים די כפרה״! די לעבנסלוסטיקע פרייליינס נעמט ער מיט זיינע העפלעכע מאניערן, מיט זיין וויץ, מיט זיין צוציִענדיקער אָפשטויסנקייט, מיט זיינע גלעטנדיקע אויגן; וואס ס׳איז שייך די אידעאליסטישע מיידלעך, זעען זיי אין אים — לויט זייער אייגנארטיקער לאגיק — דעם גילגול פון פעטשאָרינען. און ער קען אויך מאכן מיינען די, וואס זעען אים, — פארשטייט זיך, וואו מען דארף, — אז אונטער זיין פשוטער, קאַלטבלוטיקער, העפלעכער אויסערלעכקייט באהאלט זיך אן אומפארגלייכלעכע גייסטיקע רייכקייט. בכלל פארמאגט אט דער מענטש א פעאיקייט זיך אויסצוצייכענען און צו לעבן.

— יא... — זיפצט ער זיך, ווי א גענעראל אויפן שטול, וואס אנטקעגנאיבער מיר, רעדט מיט מיר מיט אן אפיציעלן „טאָן״ און באמיט זיך אויסצוזען, ווי ער וואלט שטארק געדענקט; ער זאגט ארויס עפעס זאצן זייער גיך, אזוי ווי נישט גערן און גלייכגילטיק און ציט דעם „י— — —אָ״ — יאָ... אגב, וואס זענט איר אויסן געווען... אייגנטלעך... יא... וואס זענט איר

אויסן געווען, ווען איר האט פארלאזט די רבנישע „קאריערע״ און איר האט זיך גענומען צו וועלטלעכע לימודים ?

— וואס הייסט ?

„וואס הייסט ?״... צי פארשטייט איר טאקי נישט מיין פשוטע פראגע ?.. יא... איך האב געפרעגט — אויב ס׳ איז מיר נאר דערלויבט — צי האט איר גערעכנט אנצוקומען אין עפעס א שולע, צי...

— ניין...

— י— — —אָ... הייסט עס, אז בלויז דער באגער צו צו לערנען האט אייך דערצו באוואוינגן ?.. יא... פיין... אגב, דאס איז אן אייגנשאפט פון אלע ישיבה-בחורים... און דאס איז גוט...

— גוט ?

— פארשטייט זיך !

— מיט וואס ?

— „מיט וואס ?״ — דערמיט, וואס זיי האבן נישט דאס יאגן זיך נאך מאטעריעלע צילן... יא... נו, און דערדאזיקער אידעאלער באגער אייערער איז דערפילט געוואָרן ? ניין ?.. פארוואס ? אפשר צוליבן מאנגל אין לערער ? איך בין גרייט צו דינען. איך האָב א סך באקאנטע, לערער, יידיקגייערס.

— נישט נויטיק.

— פארוואס, אויב ס׳איז מיר דערלויבט צו פרעגן ?

— כ׳האב איצטער נישט קיין שטימונג צו לערנען זיך.

— לאנגווייליקייט ?

— קען זיין.

— יא... וויכטיק... אגב, איך קען פונדעסטוועגן מענטשן, וועלכע ארבעטן אַ סך פון לאנגווייליקייט...

— מענטשן זענען אויך אין זייער לאנגווייליקייט נישט גלייך איינע צו די אנדערע — פאלט אריין חיימאוויטש אין אונזער געשפרעך — כ׳וועל קלאָר מאכן מיין געדאנק..

— א דאנק — א דאנק, הער חיימאָוויטש ! אויף מיין ווארט, כ׳האב איצטער נישט קיין באזונדער חשק צו פילאָזאפיע...

— נישט בלויז איצטער! — קען חיימאָוויטש נישט באַהאלטן זיין צאָרן.

חיימאָוויטש קען שטאַרק נישט ליידן „דעמדאָזיקן פראַנט, וועלכער האט קיינמאָל נישט קיין איבערקלערענישן, פונקט ווי ער וואָלט געווען דער סיכבאָל פון פולקאָמענהייט. ער באַמיט זיך אויפצווייזן מיט אַלערליי אַרגומענטן און מיט שטאַרקער התלהבות דשם טעות פון דער מיינונג, אז בורסיף איז נישט קליינלעך. אדרבה, ער איז אַ קליינלעכער, אַ נידעריקער מענטש, אַ טעמפער, ער האט ליב בלויז זיך! ער פאַראכט אויך בלויז אַזעלכע, צו וועמען ער דאַרף נישט אָנקומען.

חיימאָוויטשעס באַציאונג צו מענטשן צייכנט זיך נישט אויס מיט קיין איבעריקער מעסיקייט. ער האָלט טאַקי, אז ער האָט אַ „מאַטעריאַליסטישע״ אויפפאַסונג אויף דער וועלט, און פונדעסטוועגן איז ער גלייך ווי אַ סך פון זיינע מאַטעריאַליסטישע לעכערס, וועלכע האָבן אַליין מקריב געווען זייער לעבן אויפן מזבח פון זייערע מייגונגען, ער גלויבט אין דער היילי קייט פונם קוואַל פון זיינע אמתן...

מיך קרוינט ער אַמאָל מיט דער קרוין פון „אַ פאַראַדיע אויף אַ דיכטער״, דאס הייסט, אַ מענטש, וואָס ס'איז נישט קיין דיכטער — נאָר ער פאַרמאָגט אַלע פארדאָרבענע מידות פון די דיכטער...
